

**IZOBRAŽEVANJE ENERGETSKIH SVETOVALCEV ZA IZVAJANJE NALOG
KONTAKTNE TOČKE OVE**

Upravni postopki pri izvedbi naprav za proizvodnjo električne energije iz OVE

mag. Alenka Domjan

Agencija za energijo

Ljubljana, 26. 9. 2023

Upravne zadeve v zvezi z izvedbo proizvodnih naprav na OVE

Pogoste za izvedbo večine proizvodnih naprav OVE

- lokacijska informacija
- soglasje za priključitev
- gradbeno dovoljenje
- uporabno dovoljenje
- deklaracija
- sklep o izbiri projekta proizvodne naprave
- odločba o dodelitvi podpore

Potrebne za izvedbo proizvodnih naprav OVE v posebnih primerih

- dovoljenja v zvezi z rabo vode (npr. hidroelektrarne)
- dovoljenja v zvezi z varstvom okolja (večje elektrarne, vplivi na okolje)

Kontaktna točka

Naloge kontaktne točke so opredeljene v ZSROVE (51. člen)

- na zahtevo vlagatelja **usmerja** vloge za pridobitev dovoljenj in drugih aktov
- vlagatelju **pomaga** pri celotnem postopku od vložitve zahteve do izdaje dokončne odločbe
- **ne nastopa** kot zastopnik ali pooblaščenec vlagatelja v upravnem postopku
- vlagatelja **vodi skozi postopek** od predložitve vloge za izdajo dovoljenj do izdaje odločitve pristojnega organa

Upravni postopek

Kaj je upravni postopek?

- je sistem procesnih pravil, po katerih se morajo ravnati organi oziroma izvrševalci javnih pooblastil, ko odločajo o pravicah in obveznostih s področja upravnega prava
- sestavljajo ga temeljna načela, kot minimalni standardi vsakega procesnega varstva, in procesna pravila, opredeljena v splošnem zakonu, ki jih lahko dopolnjujejo oziroma spreminjajo področni zakoni (upoštevaje temeljna načela splošnega zakona)
- zasnovan je tako, da omogoča:
 - **učinkovito opravljanje javnih nalog,**
 - **zaščito javnega interesa in**
 - **zaščito pravnega položaja vseh, ki bi bili lahko prizadeti**

Upravni postopek

Namen upravnega postopka

- **zagotavlja varstvo človekovega dostojanstva v razmerju do oblastnih organov**, kadar ti odločajo o upravnih zadevah

izhaja iz 21. in 22. člena Ustave RS

- zagotovljeno spoštovanje človekove osebnosti in njegovega dostojanstva
 - vsakemu je zagotovljeno enako varstvo njegovih pravic v postopku pred organi
- z zakonodajo predpisana pravila in temeljna načela postavljajo meje dopustnega oblastnega delovanja in nujne procesne obveznosti organov do strank (**zagotavljajo poštenost, nepristranskost in pravočasnost postopka ter udejanjajo pravico „biti slišan“**)

Upravni postopek

Zakonodajne podlage

Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP)

(Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb)

Uredba o upravnem poslovanju

(Uradni list RS, št. 9/18, 14/20, 167/20, 172/21, 68/22, 89/22, 135/22 in 77/23)

Uredba o izobrazbi in strokovnem izpitu za vodenje in odločanje v upravnem postopku

(Uradni list RS, št. 12/13 in 61/19)

Področni zakoni

(npr. področje davkov, inšpekcijskih postopkov, gradnje, energetike)

Upravni postopek

Subsidiarna raba ZUP

- **3. člen ZUP določa načelo subsidiarne ali podrejene rabe ZUP**
- **za posamezna upravna področja se postopkovna dejanja lahko uredijo drugače kot so urejena v ZUP**
- odstopanja se lahko nanašajo na drugačno ureditev določenega instituta ZUP, na ureditev novega instituta ZUP (ponovni preizkus odločbe, ugovor, sprememba odločbe)...ali na izključitev kakšnega instituta ZUP (ukinitvev pritožbe, možen samo upravni spor – npr. v primerih odločanja Agencije)

Posebni upravni postopki - primeri:

- **davčni postopek**
- **inšpekcijski postopki**
- **gradbeni postopki**
- **Energetski zakon, ZSROVE**

Upravni postopek

Kdo je dolžan postopati po ZUP

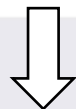
- **organi državne uprave** (ministrstva, vlada in vladne službe, UE,..)
- **drugi državni organi** (DZ, sodišča, ...)
- **organi lokalne samouprave** (občinska uprava, župan, svet)
- **nosilci javnih pooblastil** (osebe javnega in zasebnega prava, posamezniki - pooblastilo po zakonu ali odloku občinskega sveta)

Kadar odločajo v upravnih zadevah....

.....neposredno z uporabo predpisov odločajo o pravicah, obveznostih ali pravnih koristi posameznikov, pravnih oseb in drugih strank

Upravni postopek

Predmet upravnega postopka

Upravna zadeva

odločanje o pravici, obveznosti ali pravni koristi fizične ali pravne osebe oziroma druge stranke na področju upravnega prava

Za upravno zadevo gre takrat, ko je s predpisom določeno, da organ v neki stvari vodi upravni postopek in odloča v upravnem postopku ali izda upravno odločbo.

Upravni postopek

Stranka v upravnem postopku

- **aktivna stranka – uveljavlja svojo pravico**
- **pasivna stranka – zoper katero teče postopek**
- **stranski udeleženeec – se udeležuje upravnega postopka druge stranke in v njem brani svoj pravni interes**

Stranka v upravnem postopku nastopa:

- **sama**
- **po zakonitem zastopniku (opravilno nesposobne fizične osebe, pravne osebe)**
- **po pogodbenem zastopniku (pooblaščenca)**
- **po začasnem zastopniku**

Upravni postopek

Faze upravnega postopka

Začetek postopka

➤ na zahtevo stranke

- če ji zakon daje pravico ali pravno korist
- postopek je uveden, ko organ prejme zahtevo/vlogo stranke
- vloga se lahko poda na predpisanem obrazcu ali v neformalni obliki
- vloži se lahko v fizični obliki, lahko tudi ustno (l.r. podpisana) ali po elektronski poti

➤ po uradni dolžnosti

- če zakon tako določa zaradi varovanja javne koristi, interesa
- postopek je uveden, ko organ opravi prvo dejanje za namen postopka

Rok za izvedbo postopka teče od popolne vloge (zahteva stranke) oziroma od prvega dejanja organa (uradna dolžnost).

Upravni postopek

Faze upravnega postopka

Ugotovitveni postopek in dokazovanje

➤ **namen (zbiranje informacij in dokazov pomembnih za odločitev)**

- **ugotoviti pravno pomembna dejstva za odločitev**
- **stranki omogočiti uveljavljanje pravic**

➤ **vrste**

- **skrajšani ugotovitveni postopek** (znana dejstva, ki jih predloži stranka, podatki iz uradnih evidenc, ki jih lahko pridobi organ, ni treba zaslišati stranke, prič, ugoditev zahtevku, rok 1 mesec)
- **posebni ugotovitveni postopek** (predlaganje dokazov, zaslišanje strank, prič, podajanje dodatnih izjav, dokazov, potek postopka določa uradna oseba, rok za izdajo odločbe 2 meseca)

Upravni postopek

Faze upravnega postopka

Ugotovitveni postopek in dokazovanje

- **dokazovanje** – o izvedbi dokazov odloča uradna oseba, ki vodi postopek
- **dokazila** – javne in zasebne listine, priče, izvedenci, ogled, izjava stranke, ogled
- **dokazila, ki jih lahko organ pridobi po uradni dolžnosti, se ne smejo naložiti stranki**
- **zapisnik**

Upravni postopek

Zaključek postopka

Postopek se zaključi s konkretnim posamičnim upravnim aktom

- **odločba** - z odločbo se odloči o pravici, obveznosti ali pravni koristi **stranke** (praviloma v pisni obliki, zoper odločbo je praviloma dovoljena pritožba: pozitivna, negativna, deklarativna,...)
- **sklep** – s sklepom se odloči o formalnih postopkovnih vprašanjih (ni nujno v pisni obliki, pritožba zoper sklep je dovoljena, če jo zakon dopusti - v tem primeru mora biti v pisni obliki)
- **sestavni deli**: uvod, izrek, obrazložitev izreka, pravni pouk, podpis in žig, odredba o vročanju
- **vročanje** – **osebno vročanje**: odločbe in sklepi ter dokumenti od vročitve katerih teče rok

Upravni postopek

Roki

- **materialni roki (ZUP jih ne obravnava):** opredelijo kdaj je mogoče uveljaviti kakšno pravico, izhajajo iz materialnega predpisa in so praviloma prekluzivni, kar pomeni, da stranka izgubi možnost uveljavljanja te pravice, če je ni uveljavljala pravočasno, niso podaljšljivi
- **procesni roki so** predpisani za opravo kakšnega dejanja v upravnem postopku, določa jih ZUP, lahko tudi materialni predpis, če ima postopkovne določbe – prekluzivni (za stranko) in instrukcijski (za organ), absolutni (konec je določen z določenim dnem) in relativni (opredelijo obdobje, v katerem je treba nekaj napraviti)

Lokacijska informacija – izda se na zahtevo stranke

- **opredeli jo Zakon o urejanju prostora** (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE in 95/23 – ZIUOPZP)
- **ima naravo potrdila iz uradne evidence, izda se skladno s predpisi o upravnem postopku ter proti plačilu upravne takse**
- **pove kakšna je namenska raba zemljišča, ki je natančno določena s prostorskimi akti**
- **pomemben vir informacij za lastnike zemljišč oziroma za investitorje o namenski rabi zemljišča ter prostorskih ukrepih po predpisih s področja urejanja prostora**
- **pristojni organ – občine oziroma lokalne skupnosti**
- **izda se za potrebe izvajanja vseh vrst pravnih poslov in prometa z nepremičninami ter urejanje zemljiškoknjižnih zadev (npr. nakup, prodajo, cenitev, dedovanje nepremičnin)**

Gradbeno in uporabno dovoljenje – izda se na zahtevo stranke

- **opredeli ju Gradbeni zakon** (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP) **in podzakonski akti (npr. uredba o razvrščanju objektov, uredba o manjših napravah itd.)**
- **gradbeno dovoljenje je odločba, s katero pristojni upravni organ dovoli gradnjo objekta in s katero predpiše konkretne pogoje, ki jih je treba pri gradnji upoštevati**, če v postopku ugotovitvi, da je nameravana gradnja v skladu z izvedbenim prostorskim aktom, da bo zgrajeni ali rekonstruirani objekt izpolnjeval bistvene zahteve in da z nameravano gradnjo ne bodo prizadete pravice tretjih in javna korist
- **izda ga krajevno pristojna upravna enota**
- **Uredba o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 96/22)** - določa podrobnejša merila za razvrščanje enostavnih, nezahtevnih, manj zahtevnih in zahtevnih objektov ter merila za vzdrževanje in manjšo rekonstrukcijo
- **izjeme za katere gradbeno dovoljenje ni potrebno** - Uredba o manjših napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 14/20 in 121/21 – ZSROVE)

Soglasje za priključitev – izda se na zahtevo stranke

- **opredeli ga Zakon o oskrbi z električno energijo (ZOEE), Uradni list RS 172/21 in podzakonski predpisi (npr. SONDSEE)**
- **ima naravo upravne odločbe in se šteje za mnenje po zakonu, ki ureja graditev objektov, po pooblastilu ga izda sistemski operater distribucijskega ali prenosnega omrežja**
- **v soglasju za priključitev se določi priključno mesto in pogoje za priključitev**
- **podrobnejše pogoje za soglasje za priključitev določajo sistemska obratovalna navodila:**
 - način določitve napetostnega nivoja priključitve,
 - način določanja časa izvedbe priključitve in najdaljši čas do izvedbe priključitve,
 - zahteve za tehnično opremljenost naprav
- **veljavnost:** dve leti za distribucijski sistem in pet let za prenosni sistem

Deklaracija za proizvodno napravo – izda se na zahtevo stranke

- **opredeli jo Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije** (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) **in podzakonski predpisi** (npr. uredba o izdaji deklaracij, uredba o obveznih meritvah, ipd.)
- **deklaracija je ugotovitvena upravna odločba – z njo se ugotovi stanje proizvodne naprave ter s tem potrjuje, da naprava izpolnjuje pogoje in zahteve v zvezi:**
 - z vrsto naprave za proizvodnjo energije,
 - namestitvijo predpisane merilne opreme,
 - uporabljenim energetskega virom in
 - doseganjem zahtevanih izkoristkov ter izbranim režimom obratovanja
- **veljavna deklaracija je pogoj za izdajo potrdil o izvoru in za uveljavitev ter prejemanje podpore (državne pomoči)**
- **veljavnost deklaracije je 5 let**

Deklaracija za proizvodno napravo – izda se na zahtevo stranke

Deklaracija se izda proizvajalcu, ki je lastnik ali upravljalca, za naprave:

- **za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije,**
- **za proizvodnjo električne energije iz neobnovljivih virov energije,**
- **za soproizvodnjo z visokim izkoristkom,**
- **za proizvodnjo plinastih goriv iz obnovljivih virov energije,**
- **za proizvodnjo toplote za ogrevanje in hlajenje iz obnovljivih virov energije,**
- **za uporabo odvečne toplote v sistemih daljinskega ogrevanja,**
- **za proizvodnjo pogonskih tekočih in plinastih biogoriv,**
- **za vodikovo proizvodno napravo**

Sklep o izbiri projekta proizvodne naprave pri prijavi na javni poziv – izda se na zahtevo stranke

- **opredeli ga Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) in podzakonski predpisi (npr. uredba o podporah)**
- **je potrditvena ali zavrnilna upravna odločba, s katero se potrdi ali zavrne projekt proizvodne naprave za proizvodnjo električne energije iz OVE in v SPTE, ki ga je investitor prijavil na javni poziva k prijavi projektov proizvodnih naprav OVE in SPTE za vstop v podporno shemo:**
 - **potrditveni sklep se izda, če je prijavitelj prijavil projekt proizvodne naprave OVE ali SPTE, ki izpolnjuje pogoje prijave na javni poziv in je bil uspešen v konkurenčnem postopku izbire projektov**
 - **potrditveni sklep daje stranki pravico do vložitve vloge za dodelitev podpore za električno energijo iz OVE in v SPTE ob pogoju, da v treh letih od vročitve sklepa izvede projekt proizvodne naprave in zanjo pridobi deklaracijo (v nasprotnem se pravice iz sklepa ne da uveljavljati)**

Sklep o izbiri projekta proizvodne naprave pri prijavi na javni poziv – izda se na zahtevo stranke

- **Agencija za energijo na podlagi zakonskega pooblastila v okviru podporne sheme za spodbujanje proizvodnje električne energije iz OVE in SPTE dvakrat letno objavi Javni poziv k prijavi projektov proizvodnih naprav OVE in SPTE – konkurenčni postopek izbire projektov za vstop v podporno shemo**
- **v okviru vsakega javnega poziva je na voljo 10 milijonov EUR sredstev za administrativno razdelitev prijavljenim projektom**
- **prijavitelji lahko na javni poziv prijavijo nove in obnovljene proizvodne naprave OVE in SPTE**
- **za projekte, katerih gradnja je pogojena z gradbenim dovoljenjem, je to obvezna priloga k vlogi za prijavo projekta**
- **prijavitelj v projektu ponudi ceno električne energije, ki mu zagotavlja kritje stroškov proizvodnje + 7,2 % donos**
- **ponujena cena ne sme presegati referenčnih vrednosti stroškov proizvodnje, ki se objavijo v okviru vsakega javnega poziva**

Odločba o dodelitvi podpore - izda se na zahtevo stranke

- **opredeli jo Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) in podzakonski predpisi (npr. uredba o podporah)**
- **je potrditvena ali zavrnilna upravna odločba, s katero proizvajalcu električne energije, ki je lastnik ali upravljalec proizvodne naprave za proizvodnjo električne energije iz OVE in SPTE dodeli ali zavrne pravica do državne pomoči – podpore**
- **če so izpolnjeni vsi pogoji za dodelitev podpore, določeni v posebnem zakonu (ZSROVE) se proizvajalcu električne energije izda potrditvena odločba z opredelitvijo pravice do podpore za obdobje 15 let od pričetka obrazovanja proizvodne naprave OVE ali 10 let za proizvodne naprave SPTE oziroma za krajši čas do izpolnitve 15 oziroma 10 let od pričetka obratovanja**

Odločba o dodelitvi podpore - izda se na zahtevo stranke

- **Agencija je z zakonom pooblaščen za izvajanje sheme državne pomoči za proizvodnjo električne energije iz OVE in SPTE**
- **Upravičenje do podpore lahko pridobi pravna oseba ali fizična oseba, ki opravlja dejavnost proizvodnje električne energije (gospodarske družbe, javni subjekti, s.p., nddk, proizvajalci električne energije ipd.) in**
- **je lastnik proizvodne naprave z veljavno deklaracijo oziroma ima soglasje lastnika za podporo (lahko izkaže stroške) ter mu**
- **proizvodnja električne energije v napravi povzroča stroške, ki so višji od prihodkov od prodaje te elektrike (podpora krije stroške investicije, dela, obratovanja in vzdrževanja, energenta, kjer je plačljiv itd.)**
- **podpora se prejemniku lahko zagotavlja za proizvedeno električno energijo (v EUR/MWh) do starosti naprave 15 oziroma 10 let**
- **izvaja se kot finančna pomoč za tekoče poslovanje ali kot zagotovljen odkup (do 500 kW)**

Hvala za vašo pozornost!

Več informacij na alenska.domjan@agen-rs.si